

Vyšehrad ROZHOVORY

Lucie Šilhová /
Kateřina
Cajthamlová
**ZÁZRAKY
JSOU LOGICKÉ**

Zázraky jsou logické

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Kateřina Cajthamlová, Lucie Šilhová
Zázraky jsou logické – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Kateřina Cajthamlová / Lucie Šilhová
ZÁZRAKY JSOU LOGICKÉ

Lucie Šilhová /
Kateřina
Cajthamlová
**ZÁZRAKY
JSOU LOGICKÉ**

Vyšehrad

PŘEDMLUVA

Věděla jsem, že pod povrchem se něco skrývá. Ale nechtěla jsem na ni tlačit. To není můj styl – lámat z lidí kameny, které je tíží. Krom toho doktorka Kateřina Cajthamlová můj diktafon plnila zajímavými příběhy a myšlenkami i tak. Novinářský cit mi navíc šeptal: „Nespěchej, však ona ti to řekne.“ A řekla. Jedné listopadové neděle mi Kateřina zavolala a velmi se omlouvala, že musíme knižní rozhovor začít psát znovu. A jinak. „Když jsem četla první dvě kapitoly, došlo mi, že ti budu muset říct všechno. Jinak by si lidi mysleli, že jsem úplně kráva,“ vysvětlila mi s prostorékostí sobě vlastní do telefonu. Dvě kapitoly? To je třetina knihy! Tehdy jsem hodila do koše hodně hodin práce. Ale nevadilo mi to. Teď to konečně bude ono!

Životní peripetie svérázné lékařky s vámi zacloumají a její rady, jak ochránit sebe sama i svou rodinu v tomhle podivném světě, vás pohladí. Ta kniha je přesně taková, jakou Kateřinu Cajthamlovou jsem během let, co se pracovně setkáváme, poznala: cloumající i hladící zároveň. A také velmi otevřenou, zábavnou a neohroženou. To především. „Nebojíš se, že nakonec vydání knihy zarazí?“ ptali se mě přátelé, když jsem jim tu a tam poodhalila kousek z pestrého Kateřininu života. Byla jsem těch neuvěřitelných zvrátů tak plná, že jsem se o ně potřebovala s někým podělit. Jinak bych nemohla psát s takovým odstupem, jaký novináři přísluší. Že by paní doktorka nakonec cukla, jsem se nebála. A to ani

ve chvíli, kdy se mi po přečtení hotového rukopisu svěřila, že má z jeho vydání strach. Nedivím se jí. Udělat inventuru svého života, včetně veřejného přepočítání a roztrídění kostlivců poschovávaných v milosrdném přítmí paměti, není jen tak. Vždyť tu knihu budou možná číst děti, přátelé, kolegové bývalí i současní, milenci (to už jen bývalí), partneři pracovní i životní, prostě lidé, na jejichž názoru člověku záleží. No a co? „Kdo tě má rád, bude tě mít ještě raději. A kdo tě má za podivínku, knihu si stejně nepřečte. A pokud ano, svůj názor si jen potvrdí,“ psala jsem jednou v noci lehce rozložené Kateřině. Nevzdala to. Nejen proto, že je srdnatá. Ale váží si práce druhých.

Za svůj novinářský život už jsem vyzpovídala mnoho známých žen. Pokaždé to bylo stejné: největší ohlas vždycky sklídily rozhovory s dámami, které si na nic nehrály. S těmi, jež přiznaly nejen potlesky, ale i poklesky. Každého z nás, tvorů nedokonalých a chybuících, potěší, že v tom nejsme sami. Že stejné trable prožívají i ty (a jistě i ti), ke kterým z jakýchkoliv důvodů vzhlížíme a právě v jejich osudech hledáme mezi řádky návod, jak se postavit ke svým kostlivcům, ke svým trablům, ke svým pochybnostem. Neboť to, co se dělo a děje v životě doktorky Kateřiny Cajthamlové, se odehrává v životě mnohých z nás, byť má ten příběh jiné osoby a obsazení. Proto každá ze šesti kapitol v této knize postupně ztratí osobní linku a přehoupne se v obecné úvahy o rodině, vztazích, společnosti a světě, ve kterém dnes žijeme.

Jestli je Kateřina Cajthamlová v něčem mistryně, tak je to takzvaný „aha efekt“. Máte pocit, že všechno, co říká, dávno víte, jen to neumíte tak pregnantně formulovat. Ergo jste stejně chytrí jako ona. Také jsem na to skočila. Ale kouzlo je v něčem jiném. Tahle doktorKA je totiž mazaná na druhou. Nejenže má hodně nastudováno, načteno a napřemýšleno, ale svoje znalosti a úvahy dokáže předat způsobem tak přirozeným a v tom nejlepší slova smyslu lidovým, že vše považujete za vlastní myšlenky.

Je to malý zázrak, tohle dokázat. Ale až si přečtete poslední řádek tohoto knižního rozhovoru, pochopíte – stejně jako já –, že ŽÁZRAKY JSOU LOGICKÉ.

Lucie Šilhová

P.S. Při napsání této knihy bylo vypito deset lahví prosecca, jedna lahev šampaňského a jedna lahev červeného vína a snědno půl kila borůvek se šlehačkou, čtyři krajíce chleba se škvarky a cibulí, dva pytlíky oříšků kešu a krabička vánočního cukroví. (Nikoli najednou.)

Žižkovská holka a výchova rodičů dětmi

Brýlatá mrňavá treperenda až jako dospělá žena zjistila, kam se na několik let ztratila maminka a proč jí celá rodina lhala. Se spleťtými rodinnými konstelacemi se vyrovnává dodnes. Ale neutekla. Ani před vzpomínkami, ani sama před sebou. Díky tomu dneska ví, co všechno může zbrzdit rozvoj dítěte a proč dnešní rodiče tápou ve výchově.

...

Jaká je vaše nejranější vzpomínka na dětství?

Probudím se v postýlce s dřevěným žbrdlením, jsem úplně sama. Vnímám obrovskou frustraci, tak mluvím na plyšového medvěda, kterého mám vedle sebe, dožaduji se pohádky. Neodpovídá. Prosím medvěda: „Mluv, povídej si se mnou.“ Vzhledem k tomu, že jsem podle maminky dřív mluvila, než chodila, musel mi být tehdy asi rok. A pak mám ještě jednu velmi intenzivní vzpomínku. Jsem malinká, sedím někomu na klíně. Nevím, kdo to je, ale vnímám, že má žlutý svetr a voní. Všechno je to takové milé, měkké a příjemné. Až mnohem později mi došlo, že to byla maminka a voněla parfémem Chanel číslo 5. Nejranější vzpomínka tedy patřila jí. V mé dospělosti se ale stalo něco, co mě zavedlo do ještě hlubší minulosti. Bylo mi asi čtyřicet, když se u mě v ordinaci objevila jako nová spolupracovnice dáma jménem Světlana. Ruska, neuvěřitelně široká osoba, blondaté vlasy, velká

ňadra, vyzařoval z ní mateřský klid. Přestože byla mladší než já, cítila jsem se s ní v bezpečí. Celé to setkání bylo trochu absurdní, ale mně se to tak v životě děje. Jsem skeptik, takže jevy, pro které nemám okamžité vysvětlení, беру prostě jako blbost. A tohle bylo opravdu hodně zvláštní, protože Světlana se mi svěřila, že nemůže najít objekt na thanatoterapii. Prý je to metoda na odstranění stresů. „A vy vypadáte, že nějaký velký stres máte,“ pravila. Což trefila, v té době jsem se rozváděla.

Nemá thanatoterapie něco společného se smrtí?

No právě. Dostalo se mi vysvětlení, že jde o kineziologickou metodu, při které se uvolním. Protože o sobě vím, že nepodléhám snadno hypnóze, souhlasila jsem. Dopředu jsem to celé považovala za ztrátu času, ale jsem zvědavá. Proto jsem do toho šla. Světlana mě navlékla do zvláštního pyžama a první, co zkusila, bylo zrušení mých přirozených obranných reakcí. Tlačila mi dlaněmi na srdce. Nebylo to nepříjemné, i když tlačila docela hodně. A pak, najednou, jsem se začala příšerně smát. Hystericky, nepříjemně. „Výborně, smích je vaše obranná reakce,“ pravila Světlana. Na malou chvilíčku mi prý zastavila srdce. Lidé v ten moment reagují různě. Někdo jí dá pěstí, někdo začne nadávat, někdo se rozplácne... A já se rozesmála.

Poznala jste se v tom?

Absolutně. Uvědomila jsem si, že když je mi nepříjemně, tak se snažím vtípkovat nebo aspoň usmívat. V tenhle moment mě celé to blbnutí zaujalo. V rámci nějaké další lekce mi pak Světlana sdělila, že se mrkneme do mého nitroděložního života. Tak jsem se složila – opět s lehkou skepsí – do polohy na boku s koleny pokrčenými a přitaženými k tělu a nechala se obejmout její obrovskou mateřskou náručí. Nevím, co udělala pak, ale najednou kolem mě byla tma. A strašné zlo. Dožadovala jsem se vysvětlení, co má tohle zase znamenat? „Zeptejte se maminky,“ ona na to, a ještě se zajímala, zda

jsem se jako malá bála tmy. Já na to, že šíleně. A vody? Strašně! A jaký byl porod? Omotaný pupečník, tahali mě ven ne zrovna snadno... To je ono, ale ta reakce před tím, tma a zlo, to nebyl porod, nýbrž čtvrtý nitroděložní měsíc. Tam se vám asi probudilo vědomí. Opět jsem reagovala odmítavě, ale dáma mě uzemnila tím, že tehdy jsem pocítila blízkost smrti. Čímž pochopitelně vzbudila mou zvědavost.

Šla jste za maminkou a...?

Jsem narozená v červenci, tak jí říkám: „Hele, máti, co se dělo v únoru 1962?“ „Ani se neptej, nerada na to vzpomínám,“ opáčila. Pak jsem se dozvěděla, že moje matka už jednou těhotná byla. Jenže to miminko, holčička jménem Andulka, mělo fetální erytroblastózu. Jinými slovy, moje matka byla RH negativní a dítě po tatínkovi RH pozitivní. Organismus matky kvůli tomu vnímal plod jako nebezpečí a vytvářel vůči němu protilátky. Tenkrát se tyhle věci nedagnostikovaly, takže dítě v osmém měsíci zemřelo kvůli RH nekompatibilitě. Maminku tehdy přijali do nemocnice v septickém stavu, zrovna sloužil můj strýc se svou ženou. Ti diagnostikovali, že dítě je mrtvé, museli ho v lůně rozřezat a postupně vytahat. Pro matku to byl pochopitelně obrovsky traumatizující zážitek. Nesměla rok otěhotnět, jenže půl roku poté, což byl onen únor '62, jí řekli, že je ve čtvrtém měsíci. Vůbec to netušila. Potratová komise, která tehdy umělé přerušování těhotenství musela schválit, ale rozhodla, že je pozdě a matka musí dítě donosit.

Jak jste se cítila, když vám tohle maminka vyprávěla?

Představte si, takhle se mnou mluvila jako já teď s vámi, a říkala, že TO neplánovali, bylo TO hrozné, přemýšlela jsem, jak se TOHO zbavím. Tvůj táta byl smutný, říkala. Sliboval mi, že na TO někoho najdeme. Ale ona se potratu bála a tak řekla, že si TO tedy nechají. Jak takhle vyprávěla, najednou se zarazila, podívala se na mě a řekla, jo aha, TO jsi vlastně byla ty. Ale my jsme nakonec byli moc rádi, že ses

narodila. Na to jsem jí řekla jen, že má velké štěstí, že já jsem RH negativní. Jinak by to celé prožívala znovu. Světlaně jsem pak obrazně řečeno poděkovala. O informaci, že jsem nechtěné dítě, jsem opravdu nestála. Ke všem stresům, které jsem tehdy měla, ještě tohle! „Ale houby! Vždyť víte, jak vás měli rádi,“ oponovala. To měli, ale jak se teď zbavím toho hořkého pocitu? „Něco s tím udělám. Ale musíte mi slíbit, že u toho neumřete,“ naléhala Světlana.

Copak se taková věc dá slíbit?

Pozor, okamžik smrti je osobní rozhodnutí. To nám říkali už ve škole. Proto s pacienty na resuscitaci mluví, říkají jim: „Dýchej, nahod' se“ a podobně. Dotyčný, chce-li, spolupracuje. Světlana se mě ptala, jestli jsem v té blbě životní situaci měla sebevražedné sklony. Neměla. Jen jsem si občas říkala, že kdybych teď odněkud skočila, tak bych to při mé smůle přežila. Navíc takhle jednat nechci. Ale ona na slibu, že neumřu, trvala. No tak jsem jí to slíbila, aby měla klid. Kdyby něco, budu vás volat, řekla ještě a pak cosi udělala a mně bylo najednou krásně. Klid, mír, pohoda, žádná tíha. Jé, to vám bylo báječné! A pak najednou slyším: „Vzbudte se!“ Jenže mně se nechtělo. A znovu: „Vzbudte se, slíbila jste to!“ To na mě platilo, protože sliby odjakživa plním. Tehdy mi došlo, že je to hodně silná metoda. Nechtěla jsem v ní pokračovat. Těmhle věcem jsem nikdy moc nevěřila, tudíž jsem na reálné zážitky velmi podivného rázu nebyla připravená. Takhle jsem utekla z několika dalších podobných terapií. Nikdy jsem je sama nevyhledávala. Vždycky ke mně nějak přišly. A vždycky, když přijít měly. Proto s oblibou říkám, že zázraky jsou logické.

Měla jste zážitek se smrtí opakovaně?

Když mi byly asi čtyři roky, byla jsem s babičkou a dědou u pratety na Lužnici. Babička mi říkala: „Neber si k vodě holínky, nateče ti do nich voda a utopíš se. A jestli se utopíš, tak tě zabiju.“ Takové krásné řeči moje milovaná babička

vedla. Co dítě udělá, když takové varování uslyší? Popadne holínky a běží k vodě. Samozřejmě mi do nich natekla voda a strhl mě proud. První pocit – obrovsky studená voda, asi jsem se jí napila. Pak jsou všude kolem mě zelené bubliny, ale to najednou přestalo a objevilo se světlo. V tu ránu mi došlo, ježíš, já se topím, babička mě zabije! Začala jsem sebou šíleně mrskat a nějak se mi podařilo vyškrábat se na břeh, holínky mezi tím odplavaly. Tehdy jsem se vrátila do života kvůli babičce. Podruhé se mi to stalo, když jsme ve škole dostávali vakcinaci. To tak bývalo, že se očkovalo hromadně. Stáli jsme na chodbě, pak nás zavolali dovnitř, píchli vakcínu a poslali zase ven, ať tam ještě chvíli počkáme. Pravděpodobně jsem dostala anafylaktický šok, protože jsem se najednou začala propadat do kolen. Aha, tak už je to tady zase, vzpomněla jsem si na zážitek z vody. Pomaličku se sunu, bylo to docela příjemné a žluté, ale najednou slyším, jak nade mnou paní učitelka hořekuje: „Probud' se prosím, neumírej, to by byl hrozný průšvih!“ Tak jsem se probudila. Nevím jistě, zda to byly zážitky blízké smrti. Ale myslím si to, protože se to podobá tomu, co zdokumentoval Raymond Moody. Vždycky to bylo příjemné. A rychlé. Žádný život před očima. Nechtělo se mi zpět. Ale vždycky jsem se na něčí příkaz vrátila.

Musí člověk dobře znát sám sebe, aby mohl dělat terapeuta druhým?

Vyznat se sám v sobě je nezbytné pro každého. Kdysi jsem měla na systemické terapii za úkol vyjmenovat své základní vlastnosti, a jak se projevují v mém jednání. Uvedla jsem určitou stydlivost, kterou maskuji šaškováním. Čím víc se os-
týchám či snad bojím, tím větší blbiny vyrábím. Přitom je mi zároveň velice blízký buddhistický *détachment*, čili mně na výsledku nezáleží. Baví mě procesy, jsem velice trpělivá. Kdyby to neznělo tak hloupě, řekla bych, že jsem pokorná. Přijímám věci s tím, že jsem zvědavá, jakou novou zkušenost mi přinesou. Snažím se být permissivní jako to dítě, které má pořád oči dokořán a zvědavě hledí na vše. Výzvy přijímám

ne proto, abych soutěžila, ale proto, že jsem zvědavá. Když se nad tím vším zamyslím, zvědavost a trpělivost jsou moje dominantní vlastnosti. A přímost.

Občas působíte jako hubatá Káča z pohádky. To je upřímnost?

Možná. Říkám věci otevřeně a na rovinu, přitom nehledím na důsledky. Mám ráda logiku a intuici. A také pohádky. Jsou logické a to se mi líbí. Moje nejoblíbenější byla O chytré princezně. Ta princezna měla kouzelný meč, což je v pohádce symbol intelektu. Pokud se s tou princeznou chtěl někdo měřit, musel získat její meč. To znamená použít její zbraň, její argumenty. Já se ráda šermuji, ráda debatuji. Pocházím z intelektuální rodiny, to mě hodně ovlivnilo. Když doma nechtěli, abych jim rozuměla, mluvili německy. Jenže já jsem rychle pochopila, že když zaznělo *das Kind*, mluví o mně. A protože o mně mluvili hodně, docela rychle jsem němčinu pochytila. Maminka zase hovořila francouzsky, ten jazyk se mi moc líbil. No a taky se u nás často používaly latinské výrazy. Nikdo na mě nešíšlal, už odmala se mnou mluvili jako s dospělou. Když jsem něčemu nerozuměla, vyzývali mě, abych se zeptala. Vždycky reagovali: „To je moc dobrá otázka, Kačenko.“ Dědeček se mě ptal: „Co ty si o tom myslíš, jak ty to vidíš? Aha, takhle, to je zajímavý názor.“ V mateřské škole jsem kvůli tomu zažila trochu náraz. Děti mi připadaly divné, nerozuměla jsem jim.

Cítíte jste se vyčleněná z kolektivu?

Když jsme si třeba měli hrát na písku, udělala jsem to, co mě vždycky doma učili. Představit se, říct, kde bydlím, a otázat se, jestli si se mnou dotyčný chlapeček či holčička chtějí hrát. Ale protože tohle děti neznaly, vždycky je to šíleně vyděsilo. Z téhle reakce jsem usoudila, že si se mnou hrát nechťejí. A protože jsem už v pěti letech uměla číst, tak jsem si vždycky někam zalezla a četla si.

Jak se s tímhle zvláštním dítětem srovnávaly vychovatelky a učitelky?

Na Žižkově, kde jsem vyrůstala, byla úroveň dětí různá. Paní učitelka Miluše Krbcová v první třídě na to byla zvyklá. A hlavně byla skvělá. Když zjistila, že umím číst, nechala mě si číst, zatímco ostatní děti se to teprve učily. To byla vlastně individualizovaná výuka. Moc mi ale nešlo psaní, protože jsem byla přeučený levák. To jsem tehdy nevěděla, došlo mi to až o mnoho let později. Tehdy mě vyšetřoval nutriční specialista a zjistil, že mám levou ruku silnější. Já ale tvrdila, že levák nejsem. Pak jsme se dobrali k tomu, že moje dcera ano. Mimochodem, když to moje máti zjistila, nabádala mě, ať dceru okamžitě začnu přeučovat, nebo to bude mít v životě těžké. To jsem samozřejmě odmítla. Pak jsem si vzpomněla, že jsem od čtyř let šilhala a trochu zadržávala. Máma se pak přiznala, že mi od první chvíle všechno přednávali do pravé ruky. Levou mi někdy uvazovali za záda, abych ji nepoužívala. Když jsem začala šilhat, dali mi brýle a okluzor. Přitom úplně stačilo, aby mě nechali být.

Jak to bylo dál se školou?

Paní učitelka nás během prvního roku roztrídila a těm nadanějším doporučila jazykovou školu. Tam jsem chodila od roku 1970. Letopočet zmiňuji záměrně, protože se domnívám, že jak se tehdy dělaly politické čistky, odložili na základku učitele z vyšších škol. Byli to neuvěřitelně vzdělaní a vstřícní odborníci, stimulovali nás, učili přemýšlet. Mezi nimi ale samozřejmě byli i prorežimní. Když jsem přišla v roce 1968 do první třídy, visely v místnosti portréty tří státníků. Svobody, Dubčeka a ten třetí byl myslím Smrkovský. Na jazykovce měli jen Svobodu. Přihlásila jsem se: „Kde jsou ti dva, paní učitelko?“ Prý tam nikdy žádní dva další neviseli. Ani v jiné škole, zdůraznila, kdybych se náhodou chtěla proti té lži ohradit. Když jsem to doma vyprávěla tatínkovi, řekl jen: „Prosím tě, kdykoliv ti bude něco ve škole divné, zeptej se nejdřív mě, ne paní učitelky.“ – „A proč?“

zajímala jsem se. – „Protože ona ti musí lhát,“ ukončil debatu táta. Jakmile mi tohle řekl, rozhodla jsem se, že paní učitelce nedám pokoj. Na druhý den jsem se zeptala, kde jsou ty tanky, co kdysi stály u nás před domem. A ona na to, že o žádných neví. Řekla jsem si, hm, zase lže, a přestala brát kantorku vážně. Tatínek mě znovu poučil, ať už se neptám, a vysvětlil mi, co smím a nesmím říkat. Například že chodím k evangelíkům na náboženství. To už mě táta štvál, tak jsem šla za dědou. „Hele, dědo, vždyť Hus říkal: ‚Prav pravdu a zemři za pravdu.‘ Proč já musím lhát?“ Dědeček na to: „Holčičko, v tom ti neporadím. Ale možná by to ohrozilo tatínka, zkus o tom přemýšlet.“ Tímto jednouchým způsobem mi v osmi letech oznámili, že lhát se může taky na svou obranu. Akorát se pak se strašně divili, když jsem lhala já jim. A já si říkala, tý jo, proč oni můžou a já ne?

Měla jste důvod doma lhát?

To víte, žižkovské dítě. Vyrůstat na Žižkově znamenalo vyrůstat ve velké partě, dělali jsme spoustu šílených věcí, o kterých se rodiče nesměli dozvědět. Malé děti nemají koncept smrti, takže jsme často riskovali život. Házeli jsme po sobě kamením, soutěžili jsme, kdo déle vydrží na kolejích, v domě jsme viseli na zábradlí nevím v kolikátém patře nad prázdným prostorem a cílem bylo vytáhnout se co nejvícekrát nahoru. Pamatuji si, že jedna holčička spadla. To už byl docela průšvih, ale tahle Alenka nás nepráskla. Nikdo nikoho neprásknul, každý vždycky řekl, že tam byl sám a že si to udělal sám. Dítě v partě je na druhou stranu neuvěřitelně chráněné. Měli jsme třeba na sídlišti úchyla, tak jsme chodili kolem něj jeden po druhém a smáli jsme se mu. Dneska si říkám, že kdyby na nás vytáhnul nůž, mohlo být zle. Ale tehdy nás to nenapadlo, naopak, síla party dosáhla toho, že úchyl nakonec utekl. To byl neuvěřitelně silný pocit, že se nás zlý člověk bojí, místo abychom se báli my jeho. Byla to samozřejmě naivita dětství, ale fakt je, že loajalita

ke skupině, držet slovo, nekamarádit se s udavači, to byly hodnoty, které platily tehdy a platí i v dospělosti.

Přece jen, byla jste jiná, zažila jste šikanu?

Byla jsem mrňavá holka s odstátým uchem a brýlemi s okluzorem. Takovou má každý velký kluk chuť přizabít. A tomu ještě ty moje blbý kecý. Tatínek vždycky říkal: „Odpusť si ty řeči a hlavně poslední komentáře.“ V tom jsem totiž byla přeborník. Proto mě táta raději ještě naučil, jak se bránit, když na mě půjdou tři velcí. „Za á nesmíš utíkat, protože to oni chtějí, to je baví. Pak tě mohou dostat do kouta a to nesmíš dopustit.“ Taky říkal, že když jdou tři kluci na jednoho, notabene na holku, tak to jsou všichni zbabělci. „A nejvíc nebezpeční jsou ti, co jdou zpřímá, protože jsou si jistí sami sebou. Ti zbylí většinou čekají, co udělá tenhle vůdce. Takže musíš zaútočit na něj. Kopnout ho nebo praštit, to je jedno. Pak teprve můžeš utíkat. Protože v okamžiku, kdy ho vykolejíš, se ti dva buď rozprchnou, nebo ho ošetřují, a ty máš dostatek času utéct a volat o pomoc. Oni si pak najdou jednodušší oběť, když zjistí, že se jen tak nedáš,“ vysvětlil mi táta. Fungovalo to. Přesto mě tatínek ještě přihlásil na kurs sebeobraný. A také jsem chodila na judo.

Na Žižkově jste zůstala i během středoškolských studií?

Většina z nás šla na gympl Karla Sladkovského, ten byl zaměřený přírodovědně. Maminka i její otec byli architekti a mysleli si, že půjdu v jejich šlépějích. Máti mě dokonce v osmi letech přihlásila na kresbu k akademickému malíři Františkovi Nedvědovi, jakože se mi to bude hodit. Jenže se ukázalo, že z architektury nic nebude, mě mnohem víc bavila přírodověda. Navíc jsem dělala jakýsi test strukturované inteligence a mechanické počty mi tam vyšly v pásmu debility. Takže to by fakt nešlo. Navíc jsem měla úplně jiný plán. Udělat maturitu, vdát se a mít deset dětí. Na Žižkově plném velkých rodin jsem trpěla svým jedináčkovstvím.

Viděla jsem, jak to u nich doma chodí, jeden myje nádobí, druhý vytírá, já musela všechno. Jeden chodil na sport, druhý na hudebku, já musela všechno. Moje babička, která pocházela z devíti dětí, mi také vyprávěla, jak jsou velké rodiny výhodné v tom, že každý je na něco specializovaný a všichni si pomáhají. Ta solidarita se mi líbila. A taky se mi líbila představa, že se v mé rodině nikdo nebude cítit osamělý. My jsme byli dost výjimečná rodina a já tudíž výjimečné dítě, tak jsem svým vrstevníkům moc nerozuměla, nevěděla jsem, o čem se s nimi bavít. Svým dětem jsem v sourozencích chtěla dopřát blízkého člověka.

Je-li člověk něčím výjimečný, přátele většinou nehledá snadno. Jak jste na tom byla vy?

První opravdovou kamarádku, Helenku, jsem potkala až na gymplu. Posadili nás vedle sebe a ona mi záhy přinesla skládačku z papíru, uvnitř bylo šoupátko. „Chceš být moje kamarádka?“ bylo napsáno nahoře. Napravo stálo ANO, nalevo NE. Když jsem vytáhla papír na straně ANO, přečetla jsem si, „To jsem moc ráda.“ Potěšilo mě to, a když jsem jí skládačku vracela, odpověděla: „Děkuji, to si můžeš nechat.“ Byl to krásný pocit, že kvůli mně někdo něco takového vyrobil. Trval však jen do chvíle, kdy byla velká přestávka, a já si všimla, že Helenka obchází další tři lidi a podává jim stejnou skládačku. Šíleně jsem se naštvala, a když jsem přišla domů, vytáhla jsem si papírek na straně NE. A tam stálo to samé: „To jsem moc ráda.“ Naštvala jsem se ještě víc. Druhý den uhodím na Helenku, co to bylo za pitomou hru? „Zajímá tě vysvětlení?“ ona na to mírně. „No jasně, že mě zajímá! Navíc to rozdáváš dalším deseti lidem.“ A ona zase v klidu: „Ne, jenom čtyřem. Tak poslouvej, když vytáhneš ano, tak se dočteš, jsem moc ráda, že chceš být moje kamarádka. Když vytáhneš ne, tak jsem moc ráda, že to vím.“ Říkám: „Hm, dobrý, šaškárna, hraješ si se slovy.“ A ona na to: „Počkej, nečil se. Ty jsi jediná, kdo z těch čtyř se mě přišel zeptat. A já se teď ptám tebe – můžu být já tvoje kamarádka?“ To

jsem padla na zadek. Tehdy započalo přátelství dvou dívek, jež trvá dodnes.

Vnímám silně, že ve vašem životě hrál důležitou roli dědeček, pak tatínek. Maminka se vynořuje jen občas.

V první třídě jsme měli spolužáka, o kterém se říkalo, že je rozvedený. Stranili jsme se ho, protože podle nás musel strašně zlobit, když od něj tatínek odešel. Mě tehdy vůbec nenapadlo, že já jsem taky rozvedená. Akorát, že neodešel tatínek, ale maminka. U nás doma se ale říkalo, že maminka je v zahraničí a že mě má ráda. Bylo mi divné, že jsem ji dlouho neviděla, ale ubezpečovali mě, že to zase tak dlouho není, že si to jen špatně pamatuji. Pravdu jsem se ale dozvěděla až po její smrti. Tehdy jsem z různých papírů zjistila, že odjela v roce 1965 na zahraniční cestu, kterou sponzorovala francouzská ambasáda. Maminka byla urbanistka a nějakou chvíli cestovala s grupou architektů po světě. Já jsem byla u babičky a dědy, rodičů mého táty. Bábinku, což byla matka maminky, jsem poznala o dost později, nebyla mi ani moc příjemná, protože zpívala divným hlasem. Ona vystudovala zpěv a tvrdila mi, že ji na konzervatoři učili kouřit. Nevěřila jsem jí to, ale představte si, nekecala. Na přednášce, jež se týkala podpory při odvykání kouření, jsem se v roce 2017 dozvěděla, že tehdy ve dvacátých letech se konstituovala žena vamp a studentky musely umět věrohodně šlukovat, aby dokázaly pouštět kroužky. Ale zpět k máti. Odjela, když mi byly tři roky. Rodiče mého otce byli neuvěřitelně loajální, nikdy o ní nepromluvili špatné slovo, naopak, vyprávěli, jak se na mě maminka těší, dávali mi od ní dopisy, dárky. Pravděpodobně mě tím chtěli chránit. Ale já cítila, že je něco jinak, než jak se všichni doma tváří. Mohla jsem se sice ptát na cokoli, ale děda občas říkal: „Ty máš právo se zeptat a já mám zase právo odpovědět na to, co uznám za vhodné.“ Tohle rčení mi sice v životě mnohokrát pomohlo, tenkrát ale jen zvyšovalo můj zmatek.